

KRSTE JURAS (Šibenik, 21. srpnja 1945. – Zagreb, 7. veljače 2026.)

Posljednjih dvadeset godina, čini mi se od Branka Mihaljevića i Drage Britvića na ovamo, već ozbiljan broj zaslužnika iz hrvatskog muzičkog leksikona prevario je onog častvujućeg, "životnog Porina" svojim iznenadnim odlascima, ostavljajući obitelji i glazbenoj zajednici tek da ih još jednom posmrtno slave.

Da, na žalost i Krste Juras, šibenski Kike - mnogi će se njegovi sugrađani složiti: posljednji šibenski renesansni intelektualac - nije za života dočekaao Porina kao krunu svog polustoljetnog rimovanja na crtovlju popularne glazbe.

Nesuđeni kantautor iz satiričkog teatra Jazavac (krajem 1960-ih pustio je svoj bariton prepjevavši Endrigovu "La rosa Bianca"), stekavši status šampiona televizijskih kvizova (na jednom od prvih 1968. pobijedio je osvojivši metalik Ford Coupe), s diplomom inženjera brodogradnje na putu vizionara plovila posebnih namjena, usporedo je zaplovio uzburkanim morem pjesničkih slika i estradnih rima.

Tako Krstin početak prije više od pet desetljeća sa Zvonkom Špišićem, suradnje s Nikicom Kalogjerom, i prije svega s Dušanom Šarcem, zatim s Đelom i Ibricom Jusićem, Arsenom te s Đorđem Novkovićem i Meri Cetinić, i konačno između još mnogih sa Zdenkom Runjićem (kao krunom 2004. završenom i još uvijek nepostavljenom operom "Grgur"), donosile su brojne laude. "Zadnji trabakul", "Jedina moja", "Elada", "Kaži mi kako da te zovem", "Ljubi san vašu ćer", "Dobra ti večer, mati moja", "Dite moje", "Ludo more", "Niko neće u mornare", "Ima jedno more", "Jas am more, ti si rijeka", "Jas am more, ti si rijeka", "Osjećam to", "Presušilo je vrelo", "Žena od porculana", "Kad razide se dim", "Za dušu"...nagrađivane, često zahvaljujući i tekstu, ili upravo s nagradom za tekst; na svim tim splitovima, zagrebima, omišima, mesamima, i konačno zavičajnoj, šibenskoj, Dalmatinskoj šansoni; na svim tim pločama, vinilnim, malim i velikim, kasetama i CD-ima, u kajdankama i pjesmaricama sve te skladbe (njih preko tri stotine); zvučni zapisi, snimke izvedbi najvećih, jednog Špišića, Jevremovića, Ibrice, Miše, Vice, Kiće, Olivera, Meri, Pattiere, Hrnića i Stipaničeva, od desetaka drugih do Novih fosila, Magazina, Stijena, klapa Šibenik, Sebenico, Šufita, Masline, Jadrije, Bonace, Solarisa odzvanjale su u ušima publike Kikinim rimama.

A na papiru, ukoričeni versi nesuđena kantautora, oni kojima nije bila namijenjena slava diskografskih hitova i top-lista, usporedo su iz svog (ne)sigurnog kulturnog rezervata - i stoga jedva primjetnog! - pratili high life svojih pokondirenih rima: tekstova zabavne glazbe. Možda sa zavišću, premda su istodobno pobirali prilično laskave ocjene književnih arbitara. "Balada o tekstopiscu" (1982.), "Resselov vijak" (1989.), "Dalmacija u mom oku" (1996.), "Samo moru virujen" (2008.), "Prirodni okoliš" (2022.) i prošlogodišnje "Izborane pjesme", otkrivali su nam da su inženjer brodogradnje i rapsod mora, tako različiti, a opet tako bliski, zarobljeni u oklopu iste školjke.

Potvrdu tog prepoznatog i voljenog pjesnika naći ćemo u spomenutoj zbirci "Samo moru virujem" – izboru 50 između njegovih tada skoro 200 uglazbljenih pjesama. Autoriteti književnih konosera proglasit će ga „pjesnikom izgubljenog zavičaja“, „autorom bezvremenih pjesama, budući da se pjevaju, s autorom i bez njega“ što će biti potvrđeno deset godina

poslije, 2018. u večeri pod nazivom "Dalmacija u mom oku" kao "retrospektivom pjesama pjesnika Krste Juras, autora brojnih tekstova hrvatskih evergreena zlatnih godina Splitskog festivala", kako je stajalo u festivalskoj najavi, a 2020. prestižnom diskografskom "Gold Collection", dvostrukim CD-om s 41 snimkom povodom njegova jubilarnog 75. rođendana.

Evidentno je, Krste radi puno i iskreno se predaje toplom, otvorenom, sentimentalno-kontemplativnom stihu. Tako se, usprkos potrebi da se povremenom javlja na terenu "ozbiljnih metafora", njegova pasija ne može smatrati - parafrazirati ću velikog Krležu - "samozatajnom žrtvom u korist jednog novog jezičnog i kulturnog medija". Uostalom takvu ulogu svojevrijedno su birali Dedić, Sabol, Fiamengo, Popadić, Britvić ili Zuppa.

Juras se zacijelo izdiže na pijedestal pučkog pjesnika. Među desetke pjesama koje je narod već prisvojio "Šibenska balada" postat će službeno svečanom pjesmom rodnog mu grada, a druga, toliko spominjana "Dalmacija u mom oku" (obje s Dušanom Šarcem kao skladateljem), 2014. glasovima kritičara i diskografskim podacima bit će proglašena „najboljom dalmatinskom pjesmom svih vremena“.

Njegova renesansna crta na tragu velikog, davnog mu gradskog pretka, Fausta Vrančića očitovala se i u ulozi scenarista, voditelja, i dijelom redatelja, nekoliko puta reprizirane dokumentarne tv-serije "Hrvatska korablja" iz 1996. godine.

Posljednja zbirka "Izborane pjesme" zaslužiti će panegirike kritike; Miljenko Jergović napisati će na Facebooku u najavi svojeg osvrtu: "Krste Juras šibenski je, a ustvari zagrebački brodograđevni inženjer, ozbiljan stručnjak u svom poslu, pjesnik i tekstopisac; odličan pjesnik, a tekstopisac je od onih za čije pjesme pomislimo da ih nije živ čovjek mogao napisati, nego su oduvijek postojale, i same od sebe nastale."

Ivica Ivanišević će u pogovoru izdanja pod naslovom "Kroničar nestajanja" zaključiti: "Kroničar nestajanja jednog svijeta nije samo odredio našu predodžbu o tome gdje Dalmacija počinje i gdje ona završava, nego je stvorio imaginarij u kojem se svaki čitatelj osjeća familijarno toplo. Kod Krste si uvijek doma, malo si melankoličan, pa te malo nasmijava, podlegneš napasti samosažaljenja, a onda joj se odupreš, jer te domaćin uvjerio kako je na svijetu preostalo dovoljno ljepote i smisla. Na koncu shvatiš da on nije samo projektant plovila posebne namjene, nego i autor stihova osobite svrhe, bez kojega bi ovo naše vrijeme bilo gluho."

(povodom posmrtno dodjele "životnog Porina")

SINIŠA ŠKARICA